

2010-12-09

Delrapport från utredningsresa till Irak – oktober/november 2010 Utsatta grupper - kristna

Delrapport från svenska Migrationsverkets och norska Landinfos utredningsresa till Amman och Bagdad den 23 oktober – 3 november 2010

Migrationsverket
Slottsgatan 82
601 70 Norrköping
Sverige

+46 771 235 235

www.migrationsverket.se

Landinfo
Storgata 33
0132 Oslo
Norge

+47 23 30 90 00

www.udi.no

Innehåll

Delrapport från utredningsresa till Irak – oktober/november 2010	1
Utsatta grupper - kristna.....	1
Delrapport från svenska Migrationsverkets och norska Landinfos utredningsresa till Amman och Bagdad den 23 oktober – 3 november 2010	1
Om rapporten	3
1. Sammanfattning.....	5
1.1. Sammanfattning på svenska	5
1.2 Summary in English	6
1. Kristna i Irak	7
2.1. Allmänt om säkerhetsläget	7
2.2. De kristnas situation i främst Bagdad och Mosul	8
2.3. Kristna och polisen samt något om korruptionen	10
2.4. Ninevasläppen	11
2.5. Hammurabi	11
2.6. Regionen Kurdistan i Irak (KRI).....	12
2.7. Internt flyktalternativ.....	12
2.8. Återvändande	13
2.9. Utvecklingen sedan delegationen lämnat Bagdad.....	14
3. Källor	16
3.1. Bagdad	16
3.2. Amman.....	16
3.3. Senare skriftliga källor.....	16

Om rapporten

Denna rapport är framtagen genom ett samarbete mellan svenska Migrationsverket och norska Landinfo. Norska Utlendingsnemda deltog också i delegationen. De källor som använts är alla redovisade, men till viss del anonymiserade för att inte exklusivt peka ut uppgiftslämnare. Rapporten gör inte anspråk på att vara uttömmande och bör inte tillmätas exklusivt bevisvärde i samband med avgörandet av ett enskilt ärende. Informationen i rapporten återspeglar inte nödvändigtvis svenska Migrationsverkets eller norska Landinfos officiella ståndpunkt i en viss fråga och det finns ingen avsikt att genom rapporten göra politiska ställningstaganden. Migrationsverket och Landinfo är tillsammans ansvariga för rapporten.

Svenska Migrationsverket och norska Landinfo har i samarbete planerat och genomfört en utredningsresa till Bagdad och Amman den 23 oktober – den 3 november 2010. Den första delen av resan ägde rum i Bagdad, den senare delen i Amman. Norska Utlendingsnemda deltog i alla mötena.

Huvudsyftet med utredningsresan var att inhämta aktuell information om myndighetsskydd, rättsväsendets uppbyggnad och vissa utsatta gruppers aktuella situation. Därtill fanns det ett behov av att få aktuell och konkret information om det allmänna säkerhetsläget, terrorgrupper och miliser samt situationen för internflyktingar. Vidare hade delegationen i uppdrag att få mer information om möjligheten till behandling av psykisk och fysisk ohälsa samt om utfärdande av rese- och identitetshandlingar till irakier i exil.

Rapporten är geografiskt begränsad till situationen i södra och centrala Irak. Regionen Kurdistan i Iraq (KRI) har inte varit det huvudsakliga målet för inhämtande av information, men förekommer i denna delrapport om de kristnas situation i landet.

I Bagdad konsulterade delegationen några internationella icke-statliga organisationer, bl.a. United Nations Assistance Mission for Iraq (UNAMI). Flera intervjuer genomfördes med irakiska myndighetspersoner från Inrikesministeriet och Polismyndigheten samt Försvarsministeriet. De företrädare/bevakare för/av minoriteter och utsatta grupper som konsulterades kom från Hammurabi Human Rights Organization och Assyrian Movement (den kristne parlamentarikern). Utöver detta konsulterades även en journalist samt säkerhetsexperter från USA:s och Storbritanniens ambassader.

I Amman konsulterades flera organisationer; United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), International Organization for Migration (IOM). Intervjuer gjordes även med företrädare för NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI)

Delegationen erhöill omfattande stöd från Sveriges ambassad i Bagdad samt från Norges och Sveriges ambassad i Amman för att förbereda besöket och genomföra mötena i städerna.

Det beslutades innan resan att varje större tema skulle få en egen rapport för att på det sättet kunna publiceras informationen snabbare så att den inte förlorar i aktualitet. Denna rapport koncentrerar sig därför inom ämnet myndighetsskydd på de uppgifter som lämnats från olika håll om situationen för de kristna i Irak.

Kort efter det att delegationen lämnat Bagdad försämrades säkerhetssituationen dramatiskt för de kristna där, varför vi har lagt till ett avslutande stycke om denna tragiska utveckling.

1. Sammanfattning

1.1. Sammanfattning på svenska

Trots ett avsevärt förbättrat säkerhetsläge sedan 2007 och en halvering av antalet civila våldsrelaterade dödsoffer sedan 2008 är graden av våld alltfjämt hög. De områden som är mest utsatta för våld är Bagdad, Mosul och Diyala. I Bagdad är de mest utsatta områdena Karrada och Dora, båda med blandad befolkning, varav en inte obetydlig del kristna.

Många kristna har sedan det sekteristiska våldet 2006 – 07 lämnat Dora. Det finns dock fortfarande fungerande kyrkor. Få församlingsmedlemmar kommer dock till mässorna. Samma mönster ser man i Mosul, en stad med mycket gammal kristen tradition. Vid tiden för delegationens resa, 23 oktober till 3 november, uppgavs det att kristna där angrips i varierande grad beroende på var i staden de bodde. Al Qaida Iraq är starkast i västra Mosul. I Bagdad hade det förekommit hot mot kristna under 2010, men attacker uppgavs under vårt besök 24 – 28 oktober inte ha inträffat på länge.

Tre dagar efter det att delegationen lämnat Bagdad attackerades en kyrka i Karrada med många dödsoffer till följd. Trots säkerhetsanalytikens bedömning på plats att Al Qaida Iraq försvagas och att armén och polisen sakta förstärks har organisationen uppenbarligen fortfarande kapacitet att slå till i Bagdad och andra städer i centrala Irak. Efterföljande attacker mot kristna privatpersoner har skett i främst Bagdad och Mosul. Attackerna mot enskilda individer och hoten mot hela den kristna gruppen i Irak skapar panik bland de kristna.

För närvarande synes den kurdiska regionen i Irak (KRI) vara den säkraste regionen för de kristna. Regionens president Massoud Barzani har lovat att ta emot alla, som måste fly övriga delar av landet.

1.2 Summary in English

Despite a significantly improved security situation since 2007 and having reduced the number of civilian violence-related fatalities since 2008 by 50 %, the level of violence remains high. The areas most vulnerable to violence are Baghdad, Mosul and Diyala. In Baghdad, the most vulnerable areas are Karrada and Dora, both with the mixed population, of which a not insignificant proportion Christians.

Many Christians have since the sectarian violence 2006-07 left the Dora. However, there are still functioning churches. Few church members will however attend the services. The same pattern is seen in Mosul, a city of very old Christian tradition. The delegation was told that attacks on Christians to a great extent depends on where in the city they live. Al Qaida Iraq have their strongest position in west Mosul. In Baghdad, there had been threats against Christians in 2010, but when we were there no attacks had been reported for a long time.

Three days after the delegation left Baghdad a church in Karrada was attacked with many casualties as a result. Although security analysts on-site assess that Al Qaeda Iraq is weakening and that the army and the police slowly are getting stronger, the organization apparently still has capacity to strike in Baghdad and other cities in central Iraq. Subsequent attacks on Christian individuals have taken place mainly in Baghdad and Mosul. Attacks against some individuals and threats against the entire Christian community in Iraq are creating a panic among the Christians.

At present, apparently the Kurdistan Region of Iraq (KRI) is the safest region for the Christians. The region's president Massoud Barzani has vowed to take in all who need to escape the rest of the country.

1. Kristna i Irak

2.1. Allmänt om säkerhetsläget

Bagdad upplevde en av sina lugnaste veckor på länge när vi var där och veckans nyhet var att bostadspriserna fortsätter stiga. Det förbättrade säkerhetsläget i kombination med brist på bostäder har gjort att priset per kvadratmeter på ett år har fördubblats från 500 till 1000 USD. Vill man hyra en normalstor lägenhet kostar det nu drygt 400 USD per månad. UNAMI:s säkerhetsavdelning menade dock att lugnet är bedrägligt och att man kan tala om att det nu råder en ”planeringssituation”. När en ny regering väl bildas lär våldet öka tillfälligt.¹

Enligt Försvarsministeriet har Al Qaida mist mycket av sin position i Irak sedan 2005 – 2007. Om man jämför våldet då med våldet nu så rör det sig om en 90 % minskning. Trenden är att Al Qaida Iraq (AQI) försvagas och att armén stärks, men de förra är långtifrån uträknade. Det finns många mindre grupper som går under namnet Al Qaida Iraq. Ibland anges Islamic State of Iraq (ISI) som paraplyorganisation. De stöds av Al Qaida och vissa till Irak närliggande länder. De är mest aktiva i Mosul. Det är ett starkare fäste än Diyala. Till och med Baathisterna arbetar idag under namnet Al Qaida Iraq. Sagesmannen känner inte till om det finns något samarbete mellan sunni- och shia-terroristerna. Mahdi-armén (JAM) är försvagad och har åtminstone för tillfället lagt ner vapnen. Det finns dock några utbrytargrupper, som fortfarande är aktiva.²

Det är generellt sett en bättre säkerhetssituation nu än 2008. Antalet attacker har minskat märkbart sedan dess, men i år (till 26 oktober 2010) planat ut eller ökat något jämfört med 2009. Normalt liv börjar återvända till Bagdad även om graden av våld alltså är hög. När våldet i Bagdad är på en låg nivå inträffar 3 – 4 incidenter per dag. När det är på en hög nivå inträffar cirka 15 – 20 incidenter per dag. Slutet av oktober har varit en relativt lugn period. Det är huvudsakligen statsanställda, däribland Iraks säkerhetspersonal som är måltavlor för våldet. Sammantaget går dödsiffrorna ner. Färre civila dödas och skadas, även om det de sista 18 månaderna har varit flera högprofilattacker mot offentliga byggnader. Kraftiga bomber har använts. Det sekteristiska våldet har under samma tid minskat.³ De förnyade attackerna mot kristna i Mosul februari – mars 2010 var dock en påminnelse om att hotbilden inte försvunnit.

¹ Säkerhetsanalytiker vid USA:s ambassad i Bagdad tillägger att terroristgrupperna för närvarande befinner sig i stadierna mellan insamlade av medel och planering. Ett ökat antal rån av bl. a. juvelerbutiker senaste tiden kan härigenom förklaras.

² Rådgivare till försvarsministern, Försvarsministeriet, Bagdad 101026

³ Säkerhetsanalytiker, Storbritanniens ambassad, Bagdad 101026

2.2. De kristnas situation i främst Bagdad och Mosul

Det finns några hundra tusen kristna i Bagdad och Mosul. Det har förekommit hot mot kristna detta år i Bagdad men attacker uppgavs under vårt besök inte ha inträffat på länge. Om man talar med irakierna så känner de på senare tid av en större spänning. Detta kan bero på det osäkra politiska läget. Vår sagesman på brittiska ambassaden tror att våldet 2010 kommer att uppgå till ungefär samma siffror som 2009. Det är dock svårt att jämföra på grund av att USA efter tillbakadragandet av sina stridande förband inte längre sköter statistiken själva. Efter hand tar nu irakiska myndigheter över. Underrapportering existerar – möjligen saknas cirka 25 – 30 procent av incidenterna. För civilbefolkningen upplevs det sannolikt som likadant idag som 2009, inte farligare eller bättre. De områden som är mest utsatta för våld är Bagdad, Mosul, Kirkuk och Diyala. Tillsammans står Bagdad, Mosul och Kirkuk för 60 % av incidenterna. I Bagdad är de mest utsatta områdena Karrada och Dora, som har blandad befolkning samt Mansour, där ambassader attackerades i april 2010.⁴

I Dora, en stadsdel i söder med ursprungligen blandad befolkning, varav många kristna, har makten växlat mellan Iraks söner (SoI), JAM och AQI/ISI. Först när det sekteristiska våldet bröt ut tvingades de kristna betala ”skatt”, åtminstone under 2007. Sedan hotades de av AQI och lämnade Dora. Viss återflyttning har skett, men Dora synes nu vara ett huvudsakligen shiitiskt område.⁵ Förhållandevis många kristna har lämnat Dora. Detta har gjort att många hus står tomma. Det är släktingar eller inhyrda vakter som bevakar husen. Det hålls mässor i de kristna kyrkorna i Dora, men få personer kommer till mässorna. En journalist känner till tre eller fyra fungerande kyrkor, men det kan finnas fler. S:t Peter & Paul-kyrkan, där man firade påsken 2009 efter några års uppehåll, sprängdes två månader senare.

Det finns också andra problem i Bagdad.⁶ Ett exempel är att spritbutiker, frisörsalonger och bagerier fortfarande attackeras. Det som islamisterna uppfattar som oislamiskt slår de ned hårt på.⁷

Det finns kristna även på andra platser i staden, t.ex. i Karrada, Camp Sarah och 9 Nissan. Kyrkorna vid Nidal street, där Sveriges gamla ambassad låg, är intakta. Till och med i Sadr City finns det kristna. Dessa är verkligen fattiga och i allmänhet inte någon måltavla för hot.

I övriga Irak finns det sedan länge kristna församlingar i Basra och Ramadi i provinsen Anbar. Den senare församlingen är dock kraftigt reducerad. Det finns även anhängare till den kaldeiska inriktningen i Arbil.⁸

⁴ Ibid

⁵ Företrädare för UNAMI, Bagdad 101024

⁶ Företrädare för den irakiska MR-organisationen Hammurabi, Bagdad 101026

⁷ Analytiker vid Storbritanniens ambassad, Bagdad 101026

I Arbil, Sulaymaniya, Dohuk och södra Irak är det relativt säkert.

Närmare 300 000 kristna har lämnat Irak under de värsta åren, berättar en kristen parlamentariker vi träffade. Polisen hjälpte honom att stanna kvar. Han försöker stödja de kristna så att de stannar kvar i Irak. Det finns enligt honom cirka 6 – 700 000 kristna kvar i Irak. Han hoppas att de kristna som lämnade Irak återvänder, men förstår att det kan vara svårt för barnen.

Parlamentarikern uppger att många kristna som söker asyl i utlandet lämnar oriktiga uppgifter – de säger att de är från Mosul, men de är inte alltid därifrån. De kommer ofta istället från de kristna byarna utanför Mosul och den kurdiska regionen (KRI). Det bor endast 25 000 kristna i Mosul. I de kristna byarna utanför Mosul bor cirka 65 – 70 000 kristna.

Närmare 200 000 kristna lämnade Irak redan 1992 – 93 när Saddam satte ”Allahuakbar” på flaggan och förbjöd alkoholserving på restauranger. Många förlorade sina arbeten. Den andra vågen som lämnade Irak gjorde det 2003 vid Saddams fall. Dessa var statsanställda som arbetat med Saddam och Baathpartiet. År 2006 lämnade många Dora, där kristna och sunniter bott sedan 1954, på grund av det ökade våldet mot kristna där. Det var närmare 2 400 familjer som flydde Dora och andra stadsdelar med blandad befolkning, t.ex. Al Amariya och Al Jadida.

Det finns en generell känsla hos de kristna att de är hotade. I Mosul och i Dora har det förekommit att kristna dödats just på grund av att de var kristna, men dessa incidenter har minskat.

Kristna är säkrast i KRI – i första hand Sulaymaniya, därefter Arbil och sedan Dohuk. Kirkuk kommer att bli bättre. Kirkuk verkar för närvarande säkert för de kristna där, men kan bli osäkrare om inte en lösning nås på folkomröstningen enligt artikel 140 i konstitutionen. Parlamentarikern uppgav att en kristen därifrån för närvarande var kidnappad – av ekonomiska skäl. (Kidnappningar uppgavs av flera källor ske av ekonomiska skäl.)

Vidare var enligt parlamentarikern Bagdad egentligen också en bra plats för de kristna. Det som behövs nu är fler arbetstillfällen, starkare statlig kontroll och ett slut på diskriminering. Över huvud taget är alla irakier säkrast i KRI.

Som parlamentariker har han arbetat mycket för att få med minoriteters rättigheter i konstitutionen, t.ex. bestämmelserna om rätten att utöva sin religion som kristen, yezidier och mandé i artikel 2, rätten till språk i artikel 4 och rätten till dubbelt medborgarskap i artikel 18.

I Saliyah (gränsande till Dora) har han satt stopp för premiärminister Malikis planer på att bygga partilokaler för Dawa. Han lobbar också för att

⁸ Journalist på Christian Science Monitor, Bagdad 101025

den kristna skolan med kors, vilken vi såg vid en av broarna över Tigris, som togs över av staten under Saddams tid, ska återgå i kyrkans ägo. Parlamentarikern gör också insatser mot korruptionen.⁹

Det har varit uppmärksammade angrepp i större skala mot kristna i Mosul de senaste två åren. Myndigheterna har dock försökt vidta bättre säkerhetsåtgärder för de kristna i Mosul. I de fall man inte lyckats, som t. ex. efter bussattacken mot kristna studenter tidigare i år fick de i alla fall studera vidare på annan ort.¹⁰

Kristna har det generellt svårt i delar av Irak, inte minst ekonomiskt. Kristna är vana vid att hålla en låg profil. De saknar klanskydd och är därför mer utsatta för det dåliga säkerhetsläget än andra grupper. De hot de riskerar är i allmänhet vanlig gängkriminalitet. Det finns även en rädsla för att besöka mässorna i kyrkorna.¹¹

2.3. Kristna och polisen samt något om korruptionen

Företrädare för de kristna grupperna anger att polisen inte diskriminerar de kristna. Man anger att det är lika svårt för alla att få skydd av polisen.¹² Polismyndigheten gör anmärkningsvärda ansträngningar för att göra polisen mer professionell och arbetar hårt med utbildningar¹³. När nya poliser anställs kräver Inrikesministeriet att de inte har en alltför stark religiös uppfattning. De måste kunna arbeta med andra personer och hantera möten med andra religioner och etniciteter. Det är dock svårt att kontrollera detta vid nyanställning. Därför krävs det att dåligt uppförande rapporteras av chef, kollegor eller utomstående. Sedan 2004 har närmare 65 000 poliser avskedats. Det har rört sig om poliser, som sysslat med korruption, misshandel eller arbetat som infiltratörer för terroristorganisationer.¹⁴

Det finns ingen lag som hindrar minoriteter att ansöka till polismyndigheten. Inrikesministeriet försöker ge speciell uppmärksamhet åt minoriteterna. När de blivit poliser så brukar de få anställning i områden som deras grupp bor i. Ministeriet har både shabaker, kurder, turkmener och kristna i polisstyrkorna. De har även på större polisstationer tagit hänsyn till detta när de inrättat bönerum.

Det finns fler kristna poliser nu än 2008. Under oroligheterna i Mosul anlätades 700 kristna poliser från Ninevasläppen för att skydda kyrkorna. Det finns dock bara ett fåtal kristna polisofficerare. Under Saddam tilläts inte kristna studera juridik vid universiteten. Detta har nu ändrats men det tar tid innan det blir fler kristna polisofficerare.¹⁵

⁹ Kristen parlamentsledamot, Bagdad 101026

¹⁰ Företrädare för UNAMI, 101024

¹¹ Journalist på Christian Science Monitor, Bagdad 101025

¹² Kristen parlamentariker, Bagdad 101026

¹³ Analytiker vid Storbritanniens ambassad, Bagdad 101026

¹⁴ Företrädare för Polismyndigheten, Bagdad 101026

¹⁵ Företrädare för den irakiska MR-organisationen Hammurabi, Bagdad 101026

Polisen försöker skydda kyrkor och präster, särskilt vid religiösa högtider.¹⁶

Säkerhetsläget är inte bra i Irak även om det har förbättrats. Det är numera möjligt att förflytta sig i Bagdad även nattetid. Polisen och domstolarna utvecklas och det finns fler vägspärrar, vilket borde öka säkerheten för folk i allmänhet. Rättsväsendet är dock korrumpert. Som exempel nämner vår informant att en armenisk rådgivare till parlamentets talman försöker driva en rättssak, men domaren har mutats att inte ta upp målet. ”Hawazam” har blivit ett nytt uttryck i Irak och står för att folk fixar något (genom mutor eller våld)¹⁷

2.4. Ninevaslätten

På Ninevaslätten pressar kurdiska styrkor de kristna för att de ska ansluta sig till KDP. De vill expandera KRI. Bara senaste månaden har det förekommit 10 incidenter, alltifrån anklagelser om baathism, arresteringar kortare tid till mutor för att gå med i KDP eller verka för att de omstridda områdena (DIB) tillfaller KRI. De senaste två veckorna har en rektor i Hamdaniya tvingats lämna vissa röstlistor, en chef för ett passkontor tvingats/övertalats registrera någon kurd som boendes i en (övervägande) kristen by. Inte bara lokala ledare berörs av KDP:s trakasserier. En turistchef i Mosul, som vill arbeta under regeringen i Bagdad, får inte flytta turistkontor till en by, där sådant inte funnits tidigare. Han lever nu under dödshot. Även yezidier och andra minoriteter pressas. Yezidierna i DIB får inte lära arabiska i skolorna. Shabaker har dock lyckats komma i maktpositioner lokalt.¹⁸

2.5. Hammurabi

Den irakiska oberoende MR-organisationen Hammurabi bildades 2003 – 2005. De arbetar med mänskliga rättigheter för minoriteter och arrangerar bl. a. konferenser om detta ämne.

Hammurabi vill att minoriteterna (och alla andra irakier) ska stanna och komma tillbaka, men regeringen gör för lite för deras säkerhet vid återvändande. Man samarbetar med Christian Solidarity International (CSI). Bland aktiviteterna nämndes

- Tillägg i lagar i syfte att främja kristna och andra minoriteter
- Motverka våld mot kristna

En annan sak som de arbetar med är att få myndigheterna att ändra registreringen i folkbokföringen. Vissa kristna med endast muslimsk mor har registrerats som muslimer. Det är inte möjligt att få myndigheterna att ändra en registrering från muslim till en annan religion även om den alltid varit fel. Det går däremot alltid att ändra en annan religion till muslim. I Irak

¹⁶ Högt uppsatt representant, Inrikesministeriet, Bagdad 101026

¹⁷ Företrädare för den irakiska MR-organisationen Hammurabi, Bagdad 101026

¹⁸ Ibid

har man frihet att utöva sin religion men inte full frihet att vara registrerad som anhängare till vilken religion som helst.

För två veckor sedan höll man inom ramen för samarbetet med CSI en konferens för kristna studenter i Nineva och Mosul¹⁹. Deras uppfattning av läget i Mosul är att man är i fara om man bor i vissa delar, men inte lika stor fara i andra delar. Västra sidan av Mosul har ett större inflytande från AQI. Östra sidan av Mosul är bättre, men det är inte enkelt att visa att man är kristen. Senaste månaden kidnappades tre kristna flickor. De kristna är dock inte primära måltavlor. De kristna från Ninevaslätten är vanligtvis inte utsatta för hot eller våld. T.ex. Hamawe har 50 000 kristna som lever ett bra liv. Kristna från Mosul kan slå sig ner i kristna byar på Ninevaslätten. Projektet ”Aghajan houses” hjälper med USA-pengar till med att bygga upp gamla kristna byar²⁰.

2.6. Regionen Kurdistan i Irak (KRI)

Kristna är säkrast i KRI – i första hand Sulaymaniya, därefter Arbil och sedan Dohuk.²¹

I Sulaymaniya och Arbil finns det många konvertiter, 1 500 i Sulaymaniya och minst 500 i Arbil. De blir respekterade i de kristna samfunden och även välkomnade om de är uppriktiga och det inte finns en större risk för att de kristna samfunden skulle kunna misstänkas ha missionerat för att få dem att konvertera. Konvertiterna går i kyrkan – öppet i KRI, mera dolt i övriga Irak. Ibland måste konvertiterna bryta med sin familj.²²

2.7. Internt flyktalternativ

Kristna betraktas av den kurdiska regionala regeringen (KRG) som säkra /ofarliga internflyktingar. De tas väl om hand.²³

Vissa kristna som lämnat landet har hus kvar i KRI. Kurderna kan inte hindra de kristna från att resa in i KRI även om de inte skulle vara välkomna, eftersom många av dem faktiskt har sina släktband/rötter i KRI.

De kristna från Ninevaslätten talar inte kurdiska – detta är ett problem när de flyttar till KRI.²⁴

Kristna som flyr från Bagdad till KRI har samma problem och de har svårt att få arbete på grund av att de inte talar kurdiska. Man måste också vara medlem i något av de kurdiska regeringspartierna för att få offentliga

¹⁹ Man behandlade bl. a. krav på att ta bort religionsundervisningen på universitetsnivå. På universitetet i Mosul har man kurs om islamska mänskliga rättigheter istället för MR-kurs.

²⁰ Sarkis Aghajan, kristen, var tidigare finansminister i KRG. Han har skaffat finansiering till att bygga hundratals enkla lägenheter till kristna familjer på Ninevaslätten.

²¹ Kristen parlamentariker, Bagdad 101026

²² Företrädare för den irakiska MR-organisationen Hammurabi, Bagdad 101026

²³ Företrädare för UNAMI, Bagdad 101024

²⁴ Företrädare för den irakiska MR-organisationen Hammurabi, Bagdad 101026

anställningar. I privat affärsverksamhet krävs kontakter. Det förekommer även klagomål från kristna på att de som attackerat dem inte ställts inför rätta och att KRG inte hjälper till med detta.²⁵

I början av 2010 var det en rörelse av kristna personer till KRI. Annars hade det fram till delegationens besök i Bagdad inte förekommit internflyktsrörelser till KRI i år.²⁶

2.8. Återvändande

Många människor, som tidigare lämnat Bagdad återvänder nu. Det är mycket vanligt att se människor som varit i väst eller i Syrien eller Jordanien. Det är också vanligt att folk bär västerländska kläder på gatorna. Kristna ses som goda grannar av irakier i gemen. Ur den aspekten skulle de inte ha mer problem än andra vid ett återvändande. Det viktiga är att man har en familj och grannar som ställer upp för en. Irakier boende i Bagdad, som vi pratade med, trodde heller inte att folk i allmänhet anser de som kommer tillbaka från väst som speciellt rika. Korrupktion gör vissa statsanställda rika – mycket rikare än tidigare asylsökande från Europa.

De som återvänder från Västeuropa har samma problem som de som återvänder från grannländerna eller de som flyttar inom Irak – inte värre problem. Det kan dock vara svårare för barnen om de förlorat tid i den irakiska skolan.²⁷

De som försöker återvända till Irak och saknar giltiga resehandlingar tas förmodligen i förvar vid inresan och har allmänt sett svårt att återetablera sig. De riskerar att hamna i en internflyktsliknande situation.²⁸ Det gör också de som varit internflyktingar och sedan tagit sig ut ur Irak och återvänt.²⁹

En journalist på Christian Science Monitor har tillbringat en hel del av sin tid i Mosul. Hon har bl.a. intervjuat familjer till de som kidnappades och dödades februari- mars 2010. Hon känner bl.a. till att en journalist, som förlorade sin fot, senare fick asyl i Sverige. Det är många av de som återvänt till Mosul som nu lämnar staden på nytt.

Ju längre tid som går efter valet utan att ny regering kan bildas desto fler som återvänt till Irak (inte bara kristna) lämnar landet igen.³⁰

²⁵ Kristen parlamentariker, Bagdad 101026

²⁶ Företrädare för IOM, Amman 101031

²⁷ Ibid

²⁸ Företrädare för UNHCR, Amman 101031

²⁹ NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI), Amman 101101

³⁰ Journalist på Christian Science Monitor, Bagdad 101025

2.9. Utvecklingen sedan delegationen lämnat Bagdad

Tre dagar efter det att delegationen lämnat Bagdad attackerades den syrisk-katolska kyrkan Our Lady of Salvation i Karrada, Bagdad. ISF:s försök att medla med angrifarna, som först attackerat börshuset i närheten men senare tagit sig in i kyrkan och propsat på frigivning av fängslade AQI-medlemmar i Irak samt att två kvinnor som konverterat till Islam skulle frigges från ”fångenskap” i koptiska kretsar i Egypten, nådde ingen framgång, varför insatsen eskalerade. Enligt Iraks inrikes- och hälsovårdsministerier dödades 58 personer, varav två präster, ett stort antal besökare och en handfull angrifare, medan ett sextiotal skadades. AQI har tagit på sig ansvar för attentatet och hotat med mer våld mot de kristna.

Enligt information delegationen fick från brittiska och amerikanska ambassadernas säkerhetsanalytiker på plats i Bagdad har AQI begränsade möjligheter att agera i Bagdad beroende av antalet säkerhetskontroller och allmänhetens bristande stöd. Både brittiska och amerikanska ambassadernas säkerhetsanalytiker gör bedömningen att den typ av attacker som genomförs av AQI i Bagdad har planerats under en längre tid för att utföras inom en relativt begränsad tid. Tidigare under året har liknande attacker av AQI skett, påpekar de, mot statligt anställda, poliser, banker och andra inrättningar.

Oaktat AQI:s uppgivna försvagning så har gruppen uppenbarligen fortfarande kapacitet att slå till i bl.a. Bagdad. Efter attacken mot kyrkan i Karrada har kristna hem runt om i Bagdad stad utsatts för attacker, vilket lett till fler dödade och sårade. Trots att minst 12 misstänkta för attacken mot kyrkan arresterades den 27 november har attackerna fortsatt – (om än mer sporadiskt) – inte bara i Bagdad utan också i Mosul och kanske andra städer. Fler än 500 familjer, många låginkomsttagare, har flytt till säkrare städer och byar i norra Irak. Andra kristna vägrar att lämna sina hemstäder, där de har sina rötter sedan kristendomens födelse.³¹ Senaste attacken rapporterades den 5 december när en kristen familj på tre personer sköts ner av oidentifierade beväpnade män i Baladiyat.³²

Parallellt förekommer det attacker mot välbefolkade platser i Bagdad, de flesta med en majoritet shiitiska invånare, och poliser i främst Bagdad och Mosul.³³

Premiärminister Maliki har tillsatt en kommission för att närmare undersöka bakgrunden till attackerna och säkerhetsansvariga myndigheter har förstärkt skyddet av utsatta platser i Bagdad och Mosul (och gett kristna tillstånd att beväpna sig.) Att myndigheterna gör något visar arresteringen av misstänkta

³¹ Ana Ashur/Assyria News , Assyrian Christian families on the move in Iraq, 2010-12-02

³² Ibid, Gunmen shoot down an Assyrian Christian family in Baghdad, 2010-12-05

³³ BBC Monitoring Iraq, November and December 2010

för attacken mot kyrkan. Åtgärderna bedöms dock som otillräckliga av bl.a. den kristne parlamentariker vi träffade i Bagdad.³⁴

Delegationens slutsats är att de kristnas situation i centrala Irak, och då särskilt Bagdad och Mosul, för närvarande är osäker. Flera nyanlända kristna familjer till Ninevaslätten (422) och KRI (297) under november 2010 styrker denna uppfattning³⁵.

³⁴ Ibid, 10 November 2010

³⁵ IOM Emergency Needs Assessments: Displacement of Christians to the North of Iraq, 2010-11-29

3. Källor

3.1. Bagdad

Säkerhetsanalytiker vid USA:s ambassad
Rådgivare till försvarsministern, Försvarsministeriet
Säkerhetsanalytiker vid Storbritanniens ambassad
Företrädare för UNAMI
Journalist på Christian Science Monitor
Företrädare för den irakiska MR-organisationen Hammurabi
Kristen parlamentariker, Bagdad
Företrädare för Polismyndigheten i Bagdad
Högt uppsatt representant, Inrikesministeriet

3.2. Amman

Företrädare för IOM
Företrädare för UNHCR
NGO Coordination Committee for Iraq (NCCI)

3.3. Senare skriftliga källor

Ana Ashur/Assyria News
BBC Monitoring Iraq, November and December 2010
IOM Emergency Needs Assessments: Displacement of Christians to the North of Iraq, 2010-11-29